

Núria Cadenes: «Mai no se sap tota la veritat, de res ni de ningú»

L'escriptora publica "Tota la veritat", la novel·la amb què va guanyar el VII Premi Crims de Tinta | "M'agraden les novel·les que esbudellen l'ànima humana", afirma

Núria Cadenes situa la seva darrera novel·la en un poble de 500 habitants | Adrià Costa

Devora llibres, escriu amb la passió d'una llibretera i té un somriure que s'encomana. Amb la seva última novel·la, *Tota la veritat* (<http://www.magrana.cat/tota-la-veritat-vii-premi-crim-de-tinta-nuria-cadenes-libro-OMAC452-ct.html>) (RBA La Magrana, 2016), ha guanyat el VII Premi Crims de Tinta

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/102270/nuria/cadenes/guanya/vii/premi/crim/tinta/amb/novella/tota/veritat>), un dels guardons de referència per als amants de novel·la negra. Núria Cadenes (Barcelona, 1970) confessa, però, que no li agraden les històries de detectius. Li agraden aquelles que qüestionen l'essència ?la pròpia i la d'altri?, les que estimulen un pensament crític i ens embolcallen amb una foscor que és present pertot, encara que no ho vulguem veure. Amb ella parlem de tot això i d'una novel·la que és escrita en forma de píndoles condensades, on un assassinat acaba posant en primer pla les misèries de tot un poble. A la conversa, entre rialles i confessions, hi passegen, com qui no vol la cosa, Rododera, Thompson o Sales, la dèria pels bons llibres i la recerca de la veritat.

- La realitat és una suma de diferents veritats?

- No ho sé. Cadascú té la seva, de veritat. De fet, el protagonista del llibre puja a Dolmeriu per cercar "tota la veritat". El que no sabem és, d'entrada, si això és veritat o no. És com als judicis, on et diuen allò d'"*ha de dir la veritat i només tota la veritat*". Jo només espero que cadascú tregui els seves pròpies conclusions, i la meua és que no existeix "tota la veritat". Cadascú se'n guarda un trosset, conscientment o inconscientment.

- La novel·la es presenta a través d'escenes molt curtes i condensades. Volia presentar gràficament la fragmentació de la realitat?

- *El banquer* (<https://edicions1984.wordpress.com/?s=el+banquer&submit=Cerca>) (Edicions de 1984, 2013) ja era així, tot i que amb escenes un pèl més llargues. Quan vaig començar a escriure aquesta novel·la tenia la intenció de fer capítols llargs, però em van sortir així. M'anava molt bé construir i reordenar la novel·la amb aquestes petites peces i petits personatges.

- Una mena de trencaclosques, fet des de diferents punts de vista.

- M'agrada no tenir una història estrictament tancada, amb coses que el lector no sap ?tal com, de fet, ens passa a la vida, on hi ha històries que no s'han acabat o de les quals no en saps el començament?. I m'agradava que semblés que la novel·la té un fil principal ?el mort trobat a Dolmeriu?, però també que, en aquest poble, a les persones que hi tenen relació els passen altes coses... tot i que i potser no els importa tant el què passi amb el mort. I volia fer passar l'acció just en tres dies.

- Hi ha llocs viscuts a la novel·la?

- Sí, com també n'hi ha de llegits o sentits. Quan escrus, tan si n'ets conscient com si no ho ets, escrus sobre el que has viscut, amb les coses i idees que formen part de tu.

- El llenguatge sempre ha estat molt important a les seves novel·les, la manera particular com s'hi abraona.

- És molt poc racional, però, de vegades, tinc la sensació que les paraules em criden. Per a mi, una paraula pot justificar tot un capítol. I també em sembla que les paraules tinguin una mena de consistència. A la darrera escena del llibre he posat el mot "embotinyat", que no he trobat a cap diccionari, però que jo sempre havia sentit a casa. La correctora em va suggerir que la canviéssim i, fins i tot, en vaig arribar a tenir una com a substituta. Però una amiga em va dir: "si el teu pare l'ha dit sempre, segur que existeix!". I mira, al final la vam deixar. Potser és una ximpleria, però m'agrada obrir la darrera pàgina d'aquest llibre i veure-hi "embotinyat".

Núria Cadenes. Foto: Adrià Costa

- Li agrada complicar-li la vida al lector?

- No! (*riu*). La idea no és complicar-li la vida al lector, però, això sí, no m'importa que s'esforci una mica, sempre que ell vulgui.

- Abans parlàvem de la veritat i la realitat. Va ambientar la història en un poble com Dolmeriu, de 500 habitants, perquè als pobles petits se sap tot de tothom?

- No, perquè mai no se sap tota la veritat, de res ni de ningú! Fins i tot de la persona que tinguis més a prop no ho sabràs mai tot. Inventar Dolmeriu em va anar bé per situar una parella urbana en un ambient concret. De fet, crec que l'ambient té més a veure amb el que pot passar en una escala de veïns. Penso molt en *L'edifici laqubian*, d'Alaa Al Aswani (http://www.edicions1984.cat/contenidos.cfm?cod=detallecatalogo&sugerencia=Mirmanda&grupo_pag=1&tipopag=contenido&codigo=978-84-96061-80-4), per exemple, una gran novel·la que va publicar Edicions de 1984.

- És l'editorial amb qui va publicar *El banquer*, que va ser tot un èxit de crítica i de lectors. Com veu el fenomen de les mitjanes i petites editorials que estan apareixent amb tanta força?

- Edicions de 1984 és una gran editorial, com també ho és RBA! (*riu*). El cert és que, tant en les petites com a les grans, el que compta són els editors. I quan trobes bons editors, és un goig treballar-hi, perquè saben acabar de fer el llibre. Tinc molt idealitzada la relació de la Mercè Rodoreda amb en Joan Sales, sobretot la manera que tenien de discutir pel color d'un taxi... Que l'editor proposi i lluiti per les seves conviccions, al final, és molt i molt agraït. En aquest país, per sort, hi ha molt bons editors.

- Tota la novel·la està amarada d'una violència real o latent, implícita, transmesa amb les paraules o els fets. És un mirall de la nostra societat?

- Tenim una societat soterradament violenta. Aquest llibre parla d'aquesta part que de vegades no ens agrada mirar, tant de nosaltres mateixos ?hi ha uns quants miralls que no són de bon gust? com en l'àmbit de relacions socials o de col·lectiu. Una de les idees de la novel·la era mostrar aquest tipus de violència que no protagonitzaria un Telenotícies, tan farcit de coses amb les quals ens acostumem a viure, que hem fet tolerables i sobre les quals no hi fem res. Fins que un dia, pel que sigui, algú les enfoca i ai!, tot són sorpreses.

- A la novel·la ho veiem exemplificat en relació amb els prostíbuls.

- Sí, és un bon exemple d'això que dic. Ningú sap què es fa allà dins, però els tenim per tot arreu, indicats amb llums de neó. Ens importa un rave el que hi passi a dins, i això és molt greu! Pensa que hi ha dones segregades. Però, com que estan tancades allà, doncs au, no passa res, fem com si no existís.

Núria Cadenes. Foto: Adrià Costa

- A *Tota la veritat* també és latent la idea de la violència que exerceix un cert periodisme que, en comptes d'investigar, es mostra còmplice i complaent amb el poder. Què passa amb el gremi?

- Els periodistes no queden gaire bé al llibre, ho sento (*riu*). Hi faig un retrat d'una manera de fer periodisme que és realment dramàtica. D'una banda, tenim els reproductors de declaracions, sense cap mena d'anàlisi. I de l'altra, també hi ha els que van al poble on hi ha un assassinat i en realitat els importa ben poc què passa allà, només els interessa el fet execrable que hagi passat. També hi ha els determinats interessos econòmics que regeixen els grans mitjans d'informació, que dicten el que és notícia i el que no ho és, etc.

- Tenim un problema greu, en aquest sentit.

- Quan substitueixes la informació per dues hores de "tertulianisme", malament anem... En aquest sentit, la novel·la prova de deixar pinzellades sobre diversos temes, sense doctrina. Però sí que esmento coses perquè els lectors les agafin al vol i hi pensin. Treballar amb una condensació del llenguatge ?tal com comentàvem abans? fa que hi hagi una certa exigència amb el mateix lector, i no m'importa reconèixer que hi és, aquesta exigència. A mi també m'agrada que m'exigeixin quan llegeixo.

- La segona escena del llibre narra com s'espella un conill. Una violència totalment normalitzada, ja d'entrada.

- És de les primers que vaig escriure. Un lector, fa pocs dies, em va comentar que aquesta "vinyeta" l'havia impressionat. A mi, el que em va impressionar ell quan ho explicava! És una persona molt serena i va perdre la mirada tot rememorant com la seva tia matava els conills, amb la sang i el coll penjat... De vegades, no cal que s'esbudelli una persona i li treguin les vísceres per fer-te evocar la violència.

- La mort de Robert Mascaró i els preparatius del seu funeral serveixen com a detonant per

evidenciar hipocresies i falsedats. La realitat sempre és molt pitjor del què sembla?

- De vegades és millor, home! Pots endur-te sorpreses, no et creguis. Però, sovint, has d'amosir la realitat si en vols fer literatura perquè després sigui creïble. És tan salvatge i tan bèstia que l'has de suavitzar i donar-li coherència.

Núria Cadenes. Foto: Adrià Costa

- La seva primera incursió al món del negre va ser al recull *Elles també maten* (http://llibresdeldelicte.com/?page_id=302) , a cura d'Anna Maria Villalonga (2013). Ha arribat per quedar-s'hi?

- M'agrada molt. I la gran culpable és l'Anna Maria, que en va ser la instigadora. Va escampant la llavor de la criminalitat entre les escriptores d'aquest país. El seu entusiasme em va enredar i va provocar una experiència realment preciosa. Va aconseguir que entrés en un món que on jo no m'havia plantejat mai entrar.

- Però sí que n'havia llegit, de novel·la negra.

- Sí, i tant! A mi m'agrada molt Jim Thompson, de *1280 ànimes* (1964). Dolmeriu, en realitat, n'hauria hagut de tenir 1280, d'habitants. O *L'assassinat* (1957), d'on és la citació que apareix al principi del llibre. M'agrada aquesta novel·la negra de descripció social, de misèria humana més que no pas d'història de detectius. Tot i que el Dashiell Hammett (https://ca.wikipedia.org/wiki/Dashiell_Hammett) també m'agrada. O fins i tot la Rodoreda, que negreja molt a *Viatges i flors* (https://ca.wikipedia.org/wiki/Viatges_i_flors) i *La mort i la primavera* (<http://www.clubeditor.cat/ca/lilibre/la-mort-i-la-primavera>) , amb unes escenes que són fosques! O la Joyce Carol Oates, amb *La infiel* (Alfaguara). És una història brutal, que mostra la relació d'un pare i una filla, que veia com el pare s'inventa tota una ficció amb una angoixa molt recargolada. És una novel·la molt negra, però no apareix cap detectiu amb pipa. O també el Georges Simenon (https://es.wikipedia.org/wiki/Georges_Simenon) de *La neu era bruta* o *L'home que mirava passar els trens*. El gènere negre és molt ampli!

- **De fet, *El banquer* també ho podria ser. Fosqueja molt.**

- Sí, és fosc, fosc. Mira, ara sortirà un recull de contes de "deu escriptores del Sud", impulsat per la Raquel Ricart (https://ca.wikipedia.org/wiki/Raquel_Ricart_i_Leal), on hi participo. M'ha sortit un conte horrorós, on he patit molt. Però quan em poso a escriure, amb els cascs posats amb la música, cada vegada em surten coses més terribles, i no sé per què... Ep! No et dic que al món no hi hagi coses boniques. Però les flors que hi ha són com les de la Rodoreda, que eren una mica terribles.

- **Com veu el panorama de novel·la negra d'avui, amb els nòrdics, els americans, la novel·la negra mediterrània...**

- Tiro més cap als americans. El fenomen escandinau no m'interessa gaire, de moment, M'agrada la cosa més clàssica, com *La dama del llac* o la P.D. James, *Sang innocent*, una novel·la que et deixa estabornit. A mi, la cosa del psicòpata que va matant em cansa, no m'interessa gens... M'agraden aquesta mena de novel·les que esbudellen l'ànima humana... Aquestes sí que et queden enganxades a la pell!

Núria Cadenes. Foto: Adrià Costa